

Sygn. akt VI ACa 1388/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 kwietnia 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VI Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SA – Krzysztof Tucharz (spr.)

Sędzia SA – Agata Wolkenberg

Sędzia SO (del.) – Dorota Trautman

Protokolant: – sekr. sąd. Mariola Frąckiewicz

po rozpoznaniu w dniu 24 kwietnia 2014 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa C. P.

przeciwko (...) w W.

o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

z dnia 20 maja 2013 r.

sygn. akt XVII AmC 10272/12

I. oddała apelację;

II. zasądza od C. P. na rzecz (...) w W. kwotę 120 (sto dwadzieścia) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

UZASADNIENIE

Powód C. P. wniósł pozew przeciwko (...) o uznanie za niedozwolone postanowień z dokumentu p.n. (...). Powód zakwestionował zapis całego punktu 3.5 tych wytycznych z tej racji, że przedstawia ona listę kryteriów bez wskazania jakichkolwiek wag pozwalających na kwantyfikację oceny.

Ocena merytoryczna składanych wniosków o dofinansowanie sprowadzała się do przyznania określonej liczby punktów za poszczególne oceniane paragrafy bez wskazania metodologii tj. systemu przyjętego podczas procesu oceniania.

Skutkiem takiego stanu rzeczy jest, zdaniem powoda brak czytelności odnośnie tego – jakie warunki należy spełnić za poszczególne paragrafy, aby otrzymać ocenę maksymalną.

Jako sprzeczny z dobrymi obyczajami powód uznał również zapis stanowiący, że nie można odwoływać się od oceny merytorycznej, co wzmacnia argument o stworzeniu przez pozwanego nieuczciwego wobec beneficjentów systemu oceniania projektów o przyznanie dofinansowania.

Ponadto powód wskazał, że cechy abuzywności noszą wszystkie zapisy Regulaminu Oceny Projektów.

Strona pozwana wносиła o oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda, na jej rzecz, kosztów zastępstwa procesowego.

Wyrokiem z dnia 20 maja 2013 r. Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów oddalił powództwo, zasądził od powoda na rzecz (...) w W. kwotę 360 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego i przejął na rachunek Skarbu Państwa nieuiszczone koszty sądowe.

Powyższe rozstrzygnięcie zapadło w oparciu o następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne.

Pozwana(...) jest państwową osobą prawną, której jednym z celów ustawowych jest uczestniczenie w realizacji programów operacyjnych, o których mowa w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o Narodowym Planie Rozwoju (Dz. U. z 2007 r. Nr 42, poz. 275 ze zm.) oraz w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. Nr 227, poz. 1658 ze zm.).

Program operacyjny, którego dotyczy niniejszy pozew realizowany był w latach 2004-2008, a pozwany pełnił w nim funkcje tzw. instytucji wdrażającej.

Rola Agencji polegała na przyjmowaniu wniosków składanych przez podmioty ubiegające się o uzyskanie dofinansowania ze środków unijnych a następnie wnioski te były poddawane ocenie, po której następował wybór najlepszych propozycji, które otrzymywały dofinansowanie.

Powołane wcześniej wytyczne ustanawiały zasady składania i selekcji wniosków oraz wdrażania projektów dofinansowywanych.

Sąd Okręgowy uznał, że nie stanowią one wzorca umownego.

Strona pozwana pełniła, w przypadku Programu Operacyjnego Zasobów Ludzkich funkcję instytucji wdrażającej, przyjmującej wnioski o dofinansowanie i posiadającej uprawnienia do przyznawania „dofinansowania” projektów zgłoszonych do realizacji w ramach programów operacyjnych.

Powołując się na orzeczenie Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 22 lutego 2007 r. sygn. akt II GPS 3/06, dotyczące spraw o dofinansowywanie z publicznych środków wspólnotowych zgłaszanych w ramach regionalnych programów operacyjnych Sąd Okręgowy wskazał, że w całej tej procedurze wyodrębnić należy dwa etapy.

Pierwszy etap polega na wszczęciu postępowania, na skutek wniosku pomiotu ubiegającego się o dofinansowanie projektu ze środków unijnych w ramach m.in. sektorowego programu operacyjnego.

W trakcie tego postępowania następuje rozpoznanie wniosku przez instytucję wdrażającą lub zarządzającą i kończy on się on wydaniem rozstrzygnięcia na podstawie art. 26 ust. 2 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o Narodowym Planie Rozwoju, które ma charakter władczy, indywidualny i jednostronny.

Dopiero po pozytywnym dla strony rozstrzygnięciu dochodzi do drugiego etapu postępowania, którym jest zawarcie umowy określającej warunki dofinansowania.

Powyższe rozważania prowadzą, w opinii Sądu Okręgowego, do wniosku, że zaskarżony przez powoda dokument nie może być wzorcem umownym, w oparciu o który kształtowana jest treść stosunku zobowiązaniowego.

Przedmiotowe wytyczne wywierały skutek bezpośredni jedynie w sferze administracyjno-prawnej, gdyż z jednej strony informowały osoby zainteresowane pomocą publiczną o zasadach jej przyznawania, a z drugiej strony stanowiły dla wnioskodawców pewnego rodzaju gwarancję realizacji tych zasad w stosunku do każdego z nich.

Z powyższych przyczyn powództwo zostało oddalone a rozstrzygnięcie o kosztach postępowania Sąd Okręgowy oparł na przepisie art. 98 k.p.c.

W złożonej od tego wyroku apelacji powód zarzucił niewłaściwe zastosowanie art. 479³⁸ k.p.c. w zw. z art. 384 k.p.c., art. 385 k.c. i art. 385² k.c. w zw. z art. 58 i 66 k.c. poprzez uniknięcie oceny procedury zawierania umowy.

Wskazując na powyższe zarzuty powód wnosil o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie powództwa i zasądzenie od pozwanej, na jego rzecz kosztów utraconych zarobków w wysokości stawki minimalnej przewidzianej dla adwokatów.

Pozwana Agencji wnosila o oddalenie apelacji i zasądzenie od powoda, na jej rzecz, kosztów zastępstwa procesowego w instancji odwoławczej.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja powoda nie może odnieść zamierzonych skutków prawnych.

Należy w pełni podzielić zarówno ustalenia faktyczne jak i ocenę prawną dochodzonego roszczenia, dokonane przez Sąd I instancji.

Wbrew stanowisku skarżącego, nie sposób uznać zasad określających ocenę merytoryczną składanych do pozwanego wniosków o dofinansowanie projektów z publicznych środków wspólnotowych za procedurę zawierania umowy cywilnoprawnej.

Trafnie wskazał Sąd Okręgowy, że jest to etap, w którym instytucja wdrażająca (tu – (...)) występuje w roli podmiotu podejmującego rozstrzygnięcia o charakterze władczym tj. przyznające lub odmawiające przyznania dofinansowania danego projektu.

Natomiast zawarcie samej umowy o dofinansowanie projektu należy już do kolejnego etapu, gdzie obie strony występują na równorzędnych pozycjach przy czym, jak podkreślił to Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 8 marca 2012 r. sygn. V CSK 164/11 (LEX nr 1213429) swoboda regulacji umownej została poważnie ograniczona przez wprowadzenie wiążącego wzoru umowy o dofinansowanie (art. 28 ustawy o Narodowym Planie Rozwoju w pierwotnym brzmieniu w zw. z rozporządzeniem Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 14 lipca 2005 r. w sprawie wzorców umów o dofinansowanie projektów realizowanych w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego 2004-2006, Dz. U. Nr 137, poz. 1153 ze zm.).

Jakkolwiek podstawą wypłaty dofinansowania jest umowa, to jednak na jej treść silnie rzutuje etap administracyjnego przyznawania beneficjentowi dofinansowania.

Słusznie zatem Sąd Okręgowy uznał, że kwestionowane zapisy pochodzące z wytycznych dla wnioskodawców, ubiegających się o dofinansowanie projektu w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich nie mają charakteru postanowień wzorca umownego i nie podlegają kontroli abstrakcyjnej (art. 479³⁶ k.p.c. i nast.) jak również kontroli incydentalnej.

Co się zaś tyczy Regulaminu Komisji Oceny Projektów to jest to akt wewnętrzny pozwanego i zawarte w nim regulacje również nie mogą być przedmiotem oceny, pod kątem przesłanek, o których mowa w art. 385¹ § 1 k.c.

W apelacji powód argumentuje, że wzorzec umowny może występować w różnych postaciach tj. jako: ogólne warunki umów, regulaminy, taryfy, instrukcje, jeżeli zawierają one przygotowane z góry przez proponenta, przed zawarciem umowy, postanowienia kształtujące treść stosunku prawnego wiążącego strony.

Nie negując tego poglądu należy stwierdzić, że takich cech nie mają przedmiotowe wytyczne, nawet jeśliby uznać, że oddziałują one, w pewnym stopniu na treść przyszłej umowy, która zawiera z instytucją wdrażającą dany program osoba, wyłoniona po zakończeniu pierwszego etapu tj. po przyznaniu jej dofinansowania.

Ubocznie trzeba też zauważyć, że nie wszystkie wzorce umowne mogą być przedmiotem kontroli abstrakcyjnej, dokonywanej przez Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, z racji szczególnego trybu ich powstawania, czego przykładem są tu regulaminy loterii promocyjnej, zatwierdzone przez dyrektora izby celnej, na podstawie przepisów ustawy z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych.

Mając to wszystko na względzie Sąd Apelacyjny oddalił, wniesioną apelację z mocy art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego rozstrzygnięto zgodnie z art. 98 i 99 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. oraz w zw. z § 14 ust. 3 pkt 2 i § 12 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (...) (Dz. U. Nr 163, poz. 1349 ze zm.).

bk